

ΔΗΜΟΦΩΝ

ΕΤΟΣ 24ο | ΤΕΥΧΟΣ 105 | ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

Νικόλαος Λύτρας, Ψάθινο καπέλο, περ. 1923-26

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Δημητρούλης Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη
Παπαϊωάννου Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ
Λαϊνάς Παναγιώτης -
Μποχάρτζας Γεώργιος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Πέππα Κωνσταντίνα

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Μήτσου-Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00
Μάνδρα Αττικής
Τηλ.: 6977.781.753
www.dimofon.gr
e-mail: info@dimofon.gr

Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με
όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που τα υπογράφουν.
Επιπρέπεται η τυμηματική ή ολική αναδημοσίευση
άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η
πηγή τους.
Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 10/07/2023.

ΕΤΟΣ 24ο
ΤΕΥΧΟΣ 105

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

Τεχνητή και «πνευματική» νοημοσύνη

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

“Η

εποχή μας πού αλλάζει”, αυτό είναι πού απασχολεί όλους μας. Μέσα σε λίγα χρόνια έχουμε νέα δεδομένα και πολλές εξελίξεις. Ο τεχνολογικός πολιτισμός πραγματικά καλπάζει και δύσις έχουν τον χρόνο και την διάθεση να παρακολουθίσουν τα γεγονότα και αυτοί δυσκολεύονται αρκετά να κατανοήσουν. Η τεχνητή νοημοσύνη είναι το πιο πρόσφατο, πού πολλούς απασχολεί. Έχει φανεί ότι πλέον καθετί καινούργιο πάντοτε δημιουργεί κάποια απορία. Όμως το συγκεκριμένο προκαλεί και ανασφάλεια, μπορεί και φόβο. Είναι ένα ακόμα «άγνωστο» που δημιουργήθηκε από την Επιστήμη, η οποία ως ένα βαθμό τουλάχιστον απαντά, δια των εκπροσώπων της, ότι είναι θέμα πού «την ξεπερνά». Δημιουργήσαμε κάτι του οποίου αναζητούμε τον τρόπο να «ελεγχθεί». Όμως δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό. Και όταν μπήκε ο πλεκτρονικός υπολογιστής στην ζωή μας και βέβαια οι τόσες οθόνες και τα πληκτρολόγια παρόμοια συναισθήματα και απορίες υπήρχαν. Και βέβαια το ίδιο συμβαίνει με όλα αυτά πού έχουν μπροστά τους την λέξη intelligent.

Όλα τα παραπάνω μπήκαν στην εποχή μας και την άλλαξαν. Προς το καλύτερο σε κάποια θέματα, όμως και προς το κειρότερο σε πολλά άλλα. Για το καθετί υπάρχει η καλή και η κακή χρήση του. Ο άνθρωπος χρειάζεται να έχει την πνευματική διαύγεια για να «βλέπει» και να χρησιμοποιεί τα αγαθά, τις ανακαλύψεις, το κάθε νέο πού ανακαλύπτεται προς την ωφέλειά του. Και μάλιστα όχι μόνο την προσωπική του ωφέλεια, αλλά το κοινό καλό, το καλό του κόσμου, της κοινωνίας.

Το θέμα της τεχνητής νοημοσύνης θα εξηγηθεί και χρησιμοποιηθεί όπως θα το προσεγγίσουμε. Μακάρι να μνη γίνει ένα ακόμα «υλικό» στον Πύργο της Βαβέλ. Μακάρι να βοηθήσει τον άνθρωπο ουσιαστικά και να μνη απομονώσει, τους νέους ειδικά από την χαρά του κόπου, αλλά και την χαρά της μελέτης και της δημιουργίας. Της δημιουργίας ελεύθερων πολιτών πού μπορούν να σκέφτονται «φωτεινά». Να αφήσει τους ανθρώπους να μπορούν να φιλοσοφούν, να θεολογούν και να δημιουργούν. Να μνη προβάλλει και «φτιάξει» έναν τύπο ανθρώπου που εξελίσσεται μόνο πατώντας κάποια πλήκτρα και δημιουργεί μόνο από το γραφείο του. Να μνη γίνει ένα ακόμα μέσο για απομόνωση και περιορισμό. Συχνά, μας οδηγούν οι ανακαλύψεις αυτές σε μια αυτοθέωση πού εξοβελίζει καθετί πνευματικό και γιγαντώνει την έπαρση. Η τεχνολογία είναι χρήσιμη, αλλά ακόμα πιο χρήσιμη είναι η πνευματικότητα. Ο συνδυασμός των δύο είναι το τέλειο, το πιο γόνιμο και βοηθάει τις ανθρώπινες κοινωνίες και τα πρόσωπα. Μια τεχνολογική έκρηξη σε κέρια και νου ανθρώπων χωρίς πνευματικότητα γίνεται και επικίνδυνη.

Για το ζήτημα της αποξένωσης πού δημιουργεί η αλόγιστη χρήση των πλεκτρονικών υπολογιστών, των video games, και αυτών των κινητών έξυπνων τηλεφώνων θα καταθέσουμε μια προσωπική εμπειρία. Είμαστε στην εποχή πού μόλις έχουν έρθει στην Ελλάδα οι πρώτοι πλεκτρονικοί υπολογιστές και αρχίζουν εκτός βέβαια από τίς επιχειρήσεις να μπαίνουν στα σπίτια. Υπάρχει ωστόσο ακόμα και «βιώνεται» η γειτονιά, το παιχνίδι στις αλάνες, όλα αυτά που έκαναν και κάνουν τα παιδιά κυρίως να εξελίσσονται χωρίς άγχος και πιέσεις. Είναι απόγευμα και σχεδόν χωρίς να έχουμε ποτέ συνεννοθεί για την ώρα που θα συναντηθούμε με τα άλλα παιδιά, ένας-ένας πλησιάζει στο γνωστό σημείο από όπου ξεκινούσαν όλα. Λείπει όμως

ένα από τα παιδιά. Δεν ήταν δύσκολο να πάμε έξω από το σπίτι του και να του φωνάζουμε να βγει. Δεν απάντησε ο ίδιος, αλλά από την μπτέρα του ακούσαμε το ότι «σήμερα δεν θα βγει, μην τον περιμένετε». Τι είχε συμβεί; Είχε έρθει ο πρώτος υπολογιστής στην γειτονιά μας. Από τότε σκεδόν κόπικε κάτι στην επικοινωνία μας, κάτι άλλαξε. Είχαμε μπει ήδη σε μια άλλη εποχή. Δεν πάψαμε να ζούμε όπως πριν, αλλά και τίποτα δεν γινόταν όπως γινόταν πριν.

Οι καιροί αλλάζουν, αλλά δυστυχώς δεν οδηγούν πάντα στο καλύτερο. Χρειάζεται χρόνος, φωτισμός και αγαθή διάθεση για να παρακολουθείς όσα γύρω σου συμβαίνουν και να προάγεσαι ως άνθρωπος, ως πνευματική οντότητα, ως μέλος μιας κοινότητας.

Γράμμα ενός πνιγμένου στην αγαπημένη του

Είσαι ωραία κι είσαι σοφή όμορφη σα λουλούδι που άνεμος το τύλιξε σε μεταξένιο χνούδι.

Όταν ο ήλιος φεγγοβολλά τον μίσχο σου λυγίζεις και στο σκοτάδι το βαθύ σα φάρος αντιφεγγίζεις.

Με την δροσάτη χαραυγή αρώματα σκορπίζεις μετά το πλιοβασίλεμα γλυκά με νανουρίζεις.

Από τα σκούρα μάτια σου που μοιάζουν σβώλοι κώμα πλάθω ππλό σμιλεύοντας του έρωτα το χρώμα.

Και με τα χείλη τα λεπτά της Άνοιξης υφάδια πλέκω το νήμα της Ζωής από φιλιά και κάδια.

Στα κασταγά σου τα μαλλιά φόρα μια παπαρούνα να τηνε πάρω φυλακτό για κάθε μου φουρτούνα.

Κι εκείνο το υπέροχο γαλάζιο φόρεμά σου μη λησμονάς να το φοράς σαν θά 'μαι μακρυά σου.

Για να θυμάσαι κάποτε κι εμέ που βολοδέρνω ολημερίς κι ολονυκτίς τις σάρκες μου τις γδέρνω.

Εδώ πάνω στα βότσαλα στης θάλασσας τον πάτο εδώ στην άμμο του βυθού στην κόλασην αποκάτω...

ΣΧΟΛΙΑ: Το ποίημα είναι ένα ερωτικό τραγούδι που απευθύνει ο ποιητής στην αγαπημένη του. Αφού εγκωμιάσει την ομορφιά της και τα πνευματικά της χαρίσματα ο ποιητής τής ζητά σα χάρον να φοράει στα μαλλιά μια παπαρούνα και ένα γαλάζιο φόρεμα. Το κόκκινο της παπαρούνας και το γαλάζιο τους φορέματος (το θερμό και το ψυχρό) έρχονται σε αντίθεση, κάτι που υποδηλώνει αντιφατικά συναισθήματα στην ψυχή του ποιητή. Το ποίημα τελειώνει επικυρώνοντας την επικεφαλίδα του, ότι δηλαδή το κείμενο γράφεται από έναν "πνιγμένο". Οι λέξεις "πνιγμένος" και "κόλαση" παραπέμπουν στο ανέφικτο και το ανεκπλήρωτο του έρωτά του, καθώς επίσης και στην απελπισία του.

Θεωνάς Χαρατσής

Ο συλλεκτισμός στην Ελλάδα

Εισαγωγή - Ενημέρωση - Κάλεσμα

Mια ιδιαίτερη εκδήλωση της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι η συλλογή αντικειμένων. Και δεν αναφέρομαι, βεβαίως, (μόνο) στην αρχέγονη ανάγκη του ανθρώπου να γίνει κυνηγός - συλλέκτης, για την οποία μας μιλούν οι ανθρωπολόγοι. Αναφέρομαι (κυρίως) στην ανάγκη όλων [ή σχεδόν όλων...] των ανθρώπων να συγκεντρώνουν κάποια ομοειδή ή συναφή αντικείμενα, ανάγκη για την οποία αρμόδιοι είναι (κατά βάση) οι ψυχολόγοι...

Πριν από αρκετό καιρό, σε άρθρο μου που δημοσιεύτηκε σε δύο περιοδικά είκα εκφράσει την πρόθεσή μου «να ασχοληθώ με το συλλεκτικό φαινόμενο, προσεγγίζοντάς το από διάφορες πλευρές και οπτικές: ψυχολογικές (μέχρι και ψυχοπαθολογικές...), κοινωνικές, συμπεριφορικές κ.λπ.» καθώς «έχει μεγάλη σημασία τη συλλέγει (ή πι “μαζεύει”) ... κάποιος, γιατί το συλλέγει (και δη την οδήγησε στο να αρχίσει να συλλέγει ή πού αποσκοπεί - στοχεύει με τη συλλογή του), πώς και πόσο (δηλαδή και “πόσα”) ... συλλέγει, πόσα ξοδεύει για να αυξήσει - επεκτείνει τη συλλογή του, πόσο π συλλογή κάποιου την επηρεάζει στην καθημερινή κοινωνική ζωή του, πι “αγωνίες”, άγκη και προβλήματα του δημιουργεί (ή, ενδεχομένως, του λύνει....) κ.λπ.».

Η αρχική πρόθεσή μου ήταν να κάνω την προσέγγισή μου αυτή υπό μορφή σειράς άρθρων σε περιοδικό/-κά. Έχω πλέον πειστεί ότι η προσπάθειά μου τελικώς θα καταλήξει στην έκδοση ενός ολόκληρου βιβλίου. Διότι τα σχετικά θέματα που πρέπει να πραγματευτεί κάποιος είναι πολλά και ποικίλα και οι οπτικές και προσεγγίσεις επίσης πολλές και διαφορετικές. Όπως και οι ερωτήσεις που θα πρέπει να [επικειρωθεί να] απαντηθούν.

Τί συλλέγουμε; [Είναι πραγματικά τεράστια η ποικιλία των συλλογών. Αμφιβάλλω εάν μπορεί να υπάρξει μια εξαντλητική καταγραφή. Αναμφίβολα, όμως, θα πρέπει να επισημανθούν οι πιο «ιδιαίτερες», οι πιο «εξωφρενικές», οι πιο «ακραίες»...]

Γιατί συλλέγουμε; [Η ερώτηση έχει διπλό νόημα και απαιτεί αντίστοιχα διπλή απάντηση - προσέγγιση: Οι μεν ψυχολόγοι προφανώς πρέπει να ερμηνεύσουν αυτή την ανθρώπινη ανάγκη, οι ίδιοι οι συλλέκτες δε θα πρέπει να απαντήσουν τί είναι αυτό που τους ώθησε να ξεκινήσουν μια συλλογή ή/και πού στοχεύουν με αυτήν. Και γιατί έκαναν μια συγκεκριμένη επιλογή].

Πόσο εθισμένοι και προσκολλημένοι είμαστε με τις συλλογές μας; Μέχρι πού είναι ικανός να φθάσει κάποιος αναζητώντας και θέλοντας να αποκτήσει το κατά περίπτωση «Ιερό Δισκοπότριο» της συλλογής του [εάν πράγματι υπάρχει τέτοιο...]. Έχει δυνατότητα κάποιος να αποκολληθεί - απαρνηθεί τη συλλογή του και υπό ποιες προϋποθέσεις; Πώς το πάθος ενός συλλέκτη επηρεάζει την γένει συμπεριφορά του και τις σχέσεις του με τον οικογενειακό, φιλικό και κοινωνικό του περίγυρο; Πόσο ανταγωνιστικοί είναι ή μπορούν να γίνουν οι συλλέκτες; Πόσοι συμπαθείς ή αντιπαθείς είναι κάποιοι συλλέκτες στα μάτια των υπολοίπων συλλεκτών και γιατί; Υπάρχει πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των συλλεκτών;

Πώς και πότε «ολοκληρώνεται» μια συλλογή; Και πώς «δικαιώνεται»; Πώς αξιοποιείται, εν τέλει;

Υπάρχει κουλτούρα συλλεκτισμού στην Ελλάδα; Πώς έχει διαμορφωθεί; Ποιοι την διαμορφώνουν; Υπάρχει μέλλον και προοπτικές;

Σε όλα αυτά τα ερωτήματα μου έχουν ήδη απαντήσει αρκετοί και καλούνται ήδη να απαντήσουν πολλοί και διάφοροι: Κατ' αρχάς συλλέκτες, γνωστοί και άγνωστοι, καταξιωμένοι και μη, για το πάθος τους, τους πόθους τους, τους στόχους τους, την καθημερινότητά τους, τα προβλήματά τους, τις δυσκολίες τους. Ασφαλώς και έμποροι, που πολύ συχνά είτε έχουν και αυτοί προσβληθεί από το μικρόβιο του συλλεκτισμού είτε κατέληξαν στην εμπορία έχοντας περάσει και «υπερβεί» το στάδιο του συλλέκτη. Επιστήμονες (ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, αρχειονόμοι, μουσειολόγοι κ.λπ.) και θεωρητικοί (φιλόσοφοι ή φιλοσοφούντες).

Είμαι ανοιχτός σε προτάσεις [και σε αυτοπροτεινόμενους!].

Είμαι πρόθυμος να ακούσω όσο το δυνατόν περισσότερους.

Συλλέγω γνώμες, απόψεις, προτάσεις, οπτικές...

Στέφανος Λουμάκης

Αφιέρωμα στην Άλκη Ζέν, για τα 100 χρόνια από τη γέννησή της

Ελένη Α. Ηλία

Επιχειρώντας να επαναπροσδιορίσουμε τη φύση της Παιδικής Λογοτεχνίας, διατυπώνουμε την πρόταση να περιλαμβάνει εκείνο το μέρος της συνολικής λογοτεχνικής παραγωγής, το οποίο εκτός από τους εννιάκους αφορά, ενδιαφέρει, «εμπλέκει» εξίσου και τους αναγνώστες παιδικής ηλικίας. Για να γίνει απόλυτα κατανοητό η παραπάνω θεώρηση, θα επικεντρωθούμε στα πρώτα έργα της Άλκης Ζέν, «Το καπλάνι της βιτρίνας» και «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου». Επισημαίνουμε ωστόσο ότι και το τρίτο μυθιστόρημά της «Κοντά στις ράγες» ακολουθεί ακριβώς την ίδια δομή και εμφανίζει κοινά αφηγηματικά χαρακτηριστικά με τα προηγούμενα.

Η Ζέν εμφανίστηκε στο χώρο της λογοτεχνίας για παιδιά σε μια εποχή που στην Ελλάδα είχαν ζεκινήσει μόλις πριν από πέντε χρόνια, οι λογοτεχνικοί διαγωνισμοί για παιδιά-αναγνώστες από τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά ύστερα από τη διαπίστωση ότι δεν γράφονται εκείνη την εποχή στην Ελλάδα παιδικά λογοτεχνήματα. Συγκεκριμένα η σχετική επισήμανση της ποιήτριας Ρένας Καρθαίου ανέφερε «ότι δεν υπήρχαν στην εγκώρια παραγωγή έργα που θα μπορούσαν να διαβάζουν τα παιδιά και οι έφηβοι». (Βλ. σχετικά στο βιβλίο της Τατιάνας Σταύρου «Ελιά. Η βιογραφία ενός δέντρου», επιμ. Γεωργία Τσάκωνα, εκδ. Ηλίβατον, Αθήνα 2001, σ. 20 και στο Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, Στον απόχρο της χρονιάς που πέρασε 1998-1999, την εναρκτήρια εισίγηση της τότε προέδρου του Σωματείου Αγγελικής Βαρελλά στην εκδήλωση απονομής βραβείων, σ.6).

Για το λόγο αυτό στις προκηρύξεις των ετήσιων λογοτεχνικών διαγωνισμών έθεταν μεταξύ άλλων τον όρο τα προς κρίση έργα να αποδίδουν στοιχεία της ελληνικής κοινωνικής πραγματικότητας της εποχής. Στα αντίστοιχα αποσπάσματα από τα δελτία του Σωματείου αναγράφεται επακριβώς ότι «...ως βάση των διαγωνισμών της (π.Γ.Λ.Σ.) ζήτησε πράγματα απολύτως Ελληνικά και απολύτως ανθρώπινα: Αισιοδοξία και πίστη στη ζωή. Και κάτι ακόμη το ίδιο σημαντικό: Την ελληνοποίηση του παιδικού αναγνώσματος» (Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, «Τα είκοσι μας χρόνια», 1958-1978, σ.11). Διευκρινίζεται δε περαιτέρω ότι η υπόδειξη «να κινούνται τα έργα μέσα στην ελληνική πραγματικότητα», εκφράζει την αναγκαιότητα «να υπάρχουμε κι εμείς μέσα στο παραμύθι, το τραγούδι, σαν λαός, σαν Έθνος, σαν Ιστορία, με τις παραδόσεις μας, το χρώμα, την ψυχή μας» (Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, «Τα Βραβεία», 1958-73, Αθήνα, 1974, σ.21).

Από την προσέγγιση των δύο βιβλίων της Ζέν που θα επακολουθήσει, εύκολα γίνεται αντιληπτό πόσο αυτό το κενό στη λογοτεχνική παραγωγή για παιδιά της τότε εποχής καλύπτεται απόλυτα με την έκδοση των πρώτων μυθιστορημάτων της. Τα έργα της αποτελούν ορόσημο χάρο στην εξαιρετικά υψηλή αισθητική ποιότητά τους αλλά και στην ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη θεματολογία τους. Έτσι άλλωστε εξηγείται η τεράστια απήκτηση τους, που αποδεικνύεται από τις δεκάδες επανεκδόσεις τους στην Ελλάδα και από την κυκλοφορία τους σε πλήθος χωρών σε ολόκληρο τον κόσμο. Πρόκειται για έργα που για τη μετάφρασή τους στις Ηνωμένες Πολιτείες από το Edward Fenton έχουν τιμηθεί με το **βραβείο Mildred L. Batchelder**. Το βραβείο αυτό απονέμεται κάθε χρόνο σε Αμερικανό εκδότη για τη μετάφραση υψηλής ποιότητας παιδικών λογοτεχνικών βιβλίων, που προέρχονται από

διάφορες χώρες και κυκλοφορούν μεταφρασμένα στις Η.Π.Α. Το βιβλίο «Το καπλάνι της βιτρίνας» τιμήθηκε με το συγκεκριμένο βραβείο του 1970, «Ο μεγάλος περίπατος το Πέτρου» το 1974 ενώ και για το «Κοντά στις ράγες», όπου η δεκάρχον Σάσα που ζει με τους γονείς της στη Ρωσία τα τελευταία χρόνια της εξουσίας του τσάρου, πολιτικοποιείται και συμβάλλει στην αφύπνιση του καταπιεσμένου ρωσικού λαού, ακολούθησε τρίτη βράβευση το 1980 (Ηλία Ελένη, Έργα σύγχρονων Ελλήνων συγγραφέων με διεθνείς διακρίσεις Παιδικής Λογοτεχνίας, Λαμπτηδόνα, τχ. 22, 2001, σσ. 26-30). Ασφαλώς συνιστά μοναδικό φαινόμενο η απονομή του τόσο σημαντικού αυτού βραβείου σε τρία διαφορετικά έργα του ίδιου συγγραφέα. Επιπλέον, η Άλκη Ζέν έχει τιμηθεί με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του έργου της.

Στο «**Καπλάνι της βιτρίνας**» η εφτάχρονη Μέλια αφηγείται τη ζωή της στη Σάμο τη χρονιά 1936, που επιβάλλεται η δικτατορία του Μεταξά. Τα πολιτικά γεγονότα της εποχής αποδίδονται μέσα από την οπική της μικρής πρωίδας, που απορημένη και έκπληκτη παρακολουθεί το μπαμπά της να αγωνιά πως θα κάσει τη δουλειά του στην τράπεζα, επειδή εκείνη φωνάζει το άσπρο της γατάκι «Δημοκρατία». Η επιλογή του ονόματος έγινε με βάση το χρώμα του ζώου, καθώς άκουσε από τον ξάδερφό της το Νίκο, πως όταν δεν υπάρχει δημοκρατία, τα πράγματα γίνονται «οικούρα». Το χιούμορ, που απορρέει συχνά στο κείμενο από τους αφελείς συσκευισμούς της Μέλιας, εναλλάσσεται με την ένταση του αναγνώστη για το ενδεχόμενο της σύλληψης του Νίκου, για την πικρία του παππού της μικρής πρωίδας που δεν μπορεί να

εμποδίσει το κάψιμο των «αρχαίων» βιβλίων του στην πλατεία, για την ανεξήγητη στάση της μεγαλύτερης αδερφής τής Μέλιας, της Μυρτώς, η οποία φαίνεται πια περισσότερο συνδεδεμένη με τα υπόλοιπα παιδιά της φάλαγγας παρά με την ίδια την οικογένειά της.

Ολόκληρη η αφήγηση περιστρέφεται γύρω από τη βαλσαμωμένη τίγρη, το «καπλάνι» όπως αποκαλείται στην τοπική διάλεκτο, το οποίο στολίζει το σπίτι της οικογένειας. Το θηρίο όχι μόνο πρωταγωνιστεί στις συναρπαστικές περιπέτειες που διηγείται ο Νίκος στην παρέα της Μέλιας τα καλοκαίρια στην εξοχή, αλλά και υπογράφει τα σημειώματα που παίρνει το κοριτσάκι, για να προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες, προκειμένου να βοηθήσει τους επαναστάτες. Τέλος, το καπλάνι είναι εκείνο που η Μέλια θεωρεί ότι «οδηγεί» το Νίκο στην Ισπανία, για να πολεμήσει για τη δημοκρατία. Το καπλάνι που κατά τη μικρή πρωίδα όταν βλέπει με το γαλάζιο μάτι του, σκορπίζει την καλοσύνη του παντού ενώ όταν κοιτάζει με το μαύρο του μάτι είναι ικανό να προκαλέσει τεράστιες καταστροφές, γίνεται διαδοχικά σύμβολο της ανθρώπινης ψυχής, της αγωνιστικής δράσης, της ελευθερίας και της ελπίδας.

Παράλληλα με τις ιστορίες με το καπλάνι, στο έργο συνυπάρχουν οι αρχαίοι ελληνικοί μύθοι που συνθίζει να διηγείται ο παππούς, οι οποίοι παρέχουν συχνά στα παιδιά του έργου διεξόδους και πρότυπα συμπεριφοράς. Οι θερμές ή ψυχρές σχέσεις ανάμεσα στα διάφορα αφηγηματικά πρόσωπα, αποδίδονται αριστοτεχνικά στο κείμενο, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση της θετικής ή της αρνητικής στάσης του αναγνώστη απέναντι στο καθένα από αυτά αλλά και απέναντι στην ιδεολογία και τον τρόπο ζωής που ενσαρκώνουν. Σε κάθε λογοτεχνικό έργο οι ήρωές του είναι φορείς ιδεών και αξιών. Ταυτίζομενος λοιπόν ο αναγνώστης μαζί τους, προσλαμβάνει τις ιδέες και αξίες που τους χαρακτηρίζουν, με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο. Ειδικότερα

μάλιστα για τους μικρότερης ηλικίας αναγνώστες, οι οποίοι αδυνατούν να αντιληφθούν αφηρημένες έννοιες, ο συγκεκριμένος τρόπος μετάδοσης ιδεών και αξιών, θα μπορούσε μετά βεβαιότητας να θεωρηθεί αναντικατάστατος. Εκεί έγκειται η απόλυτη παιδαγωγική δύναμη της λογοτεχνίας. Στο παρόν έργο, για παράδειγμα, η δημοκρατία, η ελευθερία και η αγωνιστική στάση υποβάλλονται μέσα από τη γονεία που ασκεί στα παιδικά αφηγηματικά πρόσωπα η πρόσκαρη, φιλική, ενθουσιώδης και συγκροτημένη προσωπικότητα του Νίκου ενώ η ανωριμότητα και η ανευθυνότητα εκλαμβάνονται αρνητικά από τα παιδιά-αναγνώστες, καθώς συνδέονται με το αντιπαθές στους γύρω του αφηγηματικό πρόσωπο της Πιπίτσας.

Η έντονα υποδηλωτική φύση του συγκεκριμένου έργου αφήνει μεγάλα περιθώρια ενεργοποίησης της αναγνωστικής αντίληψης (Iser, *The implied reader. Patterns of Communication in Prose Fiction from Bunyan to Beckett*, Baltimore and London, 1990, The John Hopkins University Press, p. 44-45), με συνέπεια την εμπλοκή του αναγνώστη στις εμπειρίες των λογοτεχνικών πρώτων. Έτσι, όταν η Μυρτώ πετά στη θάλασσα τα τρία χρυσά αστεράκια της στολής που φορούσε όσο ήταν φαλαγγίτισσα και μάλιστα εμποδίζει την Άρτεμη να τα ακουμπήσει, λέγοντάς της πως είναι σικαμένα, τα παιδιά-αναγνώστες συνειδητοποιούν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο το ψυχικό τραύμα που της έχει προκαλέσει η συμμετοχή της στη φάλαγγα, οπότε συμμερίζονται την αποστροφή της για τα ολοκληρωτικά καθεστώτα.

Παρά την κρισιμότητα της τότε πολιτικής κατάστασης, που ανάμεσα στα άλλα την αντιλαμβάνονται οι

αναγνώστες καθώς για μοναδική φορά στη ζωή του ο σοφός παππούς της Μέλιας δηλώνει πως δεν ξέρει τι πρόκειται να συμβεί, το πνεύμα της αισιοδοξίας τελικά κυριαρχεί. Σημειώνει σχετικά η Μέλια: «Αν είχα γεννηθεί συγγραφέας, θα έγραφα μια πολύ χαρούμενη ιστορία... θα έγραφα πως γύρισε ο Νίκος καβάλα στο καπλάνι, που είχε τώρα και τα δυο μάτια γαλάζια... Υστερά θα πετούσαν σ' όλες τις κώρες κι όπου πήγαιναν θα έκαναν όλα τα παιδιά του κόσμου EY-ΠΟ, EY-ΠΟ!» Στον ίδιαίτερο γλωσσικό κώδικα με τον οποίο επικοινωνούν μεταξύ τους η Μέλια με τη Μυρτώ, «EY-ΠΟ» σημαίνει πολύ ευχαριστημένη. Σε όλα τα έργα της Ζέν οι ήρωές τους που βρίσκονται σε παιδική ηλικία, χρησιμοποιούν ξεχωριστούς κώδικες, που οι ενήλικοι γύρω τους δεν τους κατανοούν, σε αντίθεση με τους αναγνώστες, που τους αντιλαμβάνονται. Αυτή η αφηγηματική επιλογή της συγγραφέως συντελεί καθοριστικά στην ταύτιση των αναγνωστών με τα παιδιά λογοτεχνικούς ήρωες (Booth, *The Rhetoric of Fiction*, Middlesex, 1987, Penguin Books, pp. 278-281, 378).

Οι συνεχείς υποδηλώσεις κυριαρχούν και στο μυθιστόρημα «**Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου**», εξασφαλίζοντας εξίσου αποτελεσματικά την αναγνωστική εμπλοκή. Ο εννιάχρονος ήρωας του βιβλίου κοιμάται το βράδυ της Κυριακής της 27ης Οκτωβρίου του 1940 με την έντονη επιθυμία να μείνει κλειστό το σχολείο την επόμενη μέρα, γιατί δεν έχει προετοιμαστεί επαρκώς στα μαθήματα. Το γεγονός εξαιτίας του οποίου εκπληρώνεται η επιθυμία του, είναι ωστόσο συνταρακτικό. Πρόκειται για το ξέσπασμα του ελληνοϊταλικού πολέμου.

Η ταύτιση του αναγνώστη με τον Πέτρο προκύπτει κυρίως από την εστίαση της αφήγησης στον εσωτερικό του κόσμο σε οριακές για τη ζωή του στιγμές, όπως όταν περιμένει πως θα τον συλλάβουν οι Γερμανοί επειδή φυγάδευσε ένα σκύλο της γειτονιάς, για να τον γλιτώσει από τη βάναυση συμπεριφορά τους. Επίσης όταν προβληματίζεται και νιώθει πικρία για τη ριζική μεταβολή που παρατηρεί κατά τη διάρκεια του πολέμου στη συμπεριφορά, στον τρόπο ζωής και στις σχέσεις των μελών της οικογένειάς του και άλλων προσώπων του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντός του. Η επανάληψη της φράσης «Τότε, πριν τον πόλεμο...» με την οποία ο Πέτρος ολοκληρώνει τις αναπολήσεις του, υποβάλλει στον αναγνώστη την αντίληψη ότι η αλλοτρίωση της ανθρώπινης προσωπικότητας συνιστά το μεγαλύτερο από τα δεινά που προκαλεί ο πόλεμος. Η μπτέρα του Πέτρου, για παράδειγμα, που άλλοτε όλοι την θαύμαζαν για την ποικιλία των δραστηριοτήτων της, την κομψότητά της και το μοναδικό άρωμα τριαντάφυλλου που ευωδίαζε, στη διάρκεια του πολέμου μύριζε μονίμως πριονίδι, με το οποίο άναβε τη σόμπα για θέρμανση ή για μαγείρεμα και τα χέρια της ήταν πια μονίμως προσμένα. Επίσης παρέμενε αδιάφορη για τις σπουδαίες νίκες των Ελλήνων και των συμμάχων. Από την απογοήτευση του Πέτρου ωστόσο για τη μορφή και τη συμπεριφορά της μπτέρας του, ο αναγνώστης συνειδητοποιεί την εξαιρετική κριτικότητα αυτής της περιόδου. Οι απεγνωσμένες προσπάθειες και η αυτοθυσία της μπτέρας του για την επιβίωση ολόκληρης της οικογένειας έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την περίπτωση του παππού του. Η αγωνία της πείνας, το ένστικτο της αυτοσυντήρησης εκτοπίζουν τις προπολεμικές ευαισθησίες του και τις αναμνήσεις του από το θέατρο. Τον ωθούν σε μίζερες και αναξιοπρεπείς συμπεριφορές, όπως είναι η ζητιανιά και η κλοπή του φαγητού των νεότερων μελών της οικογένειας.

Η στάση των νεαρών προσώπων της οικογένειας του Πέτρου, όπως της αδερφής του Αντιγόνης και του θείου του Άγγελου, παραμένει θετική. Δεν χάνουν την αγάπη τους για την τέχνη ούτε την τρυφερότητα και τα ερωτικά ενδιαφέροντά τους ενώ ταυτόχρονα σε όλες τις επιλογές και τις δραστηριότητές τους κυριαρχεί το χρέος τους απέναντι στην πατρίδα. Στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και τα υπόλοιπα νεαρά πρόσωπα. Η Δροσούλα, ο Γιάννης, ο Μιχάλης και ο Αχιλλέας γράφουν με τον Πέτρο συνθήματα και

συμμετέχουν σε διαδηλώσεις, διεκδικώντας συσσίτιο και εθνική απελευθέρωση. Καθώς κερδίζουν ανεπιφύλακτα το θαυμασμό, την εκτίμηση και τη συμπάθεια του κύριου ήρωα, συνιστούν και για τον αναγνώστη φωτεινά πρότυπα αισιοδοξίας και αγωνιστικότητας.

Ηαρά τη βαθιά θλίψη και τον πόνο που προκαλούν στον Πέτρο τόσο η θανάτωση της γλυκιάς και πρωικής Δροσούλας όσο και του αστείου και άτακτου φίλου του Σωτήρη, και σε αυτό το μυθιστόρημα της Ζέν υπερτερεί η αισιόδοξη ενατένιση της πραγματικότητας. Ο πόθος της σκοτωμένης κοπέλας για τη λευτεριά εκπληρώνεται. Επίσης, κανένας δεν γίνεται προδότης του επικηρυγμένου Μιχάλη. Η μαμά του Πέτρου διακινδυνεύει τελικά την ασφάλεια ολόκληρης της οικογένειας, προκειμένου να σώσει έναν Ιταλό στρατιώτη ύστερα από τη συνθηκολόγηση της πατρίδας του. Οι δε τρεις κόρες του μαυραγορίτη φούρναρη εκφράζουν έμπρακτα τη μεταμέλεια τους, μοιράζοντας κόλλυβα στους πεινασμένους στην κηδεία του Σωτήρη. Το αγόρι, που συνήθιζε να αναγραμματίζει τις λέξεις όταν ήθελε να τον καταλαβαίνουν μόνον οι φίλοι του, εκτελέστηκε εν ψυχρώ καθώς κατά την αποχώρηση των Γερμανών φώναζε «ρετλίχ τούπακ», που σημαίνει «Χίτλερ καπούτ!

Χάρον στην αφηγηματική δεξιοτεχνία της Άλκης Ζέν οι αναγνώστες κάθε ηλικίας και εθνικότητας μεταφέρομαστε στην περίοδο της δικτατορίας του Μεταξά, του ελληνοϊταλικού πολέμου και της γερμανικής κατοχής. Βιώνουμε τις οριακές καταστάσεις που καλλιεργούν τις ανθρωπιστικές αξίες των παιδιών-λογοτεχνικών πρώων και τελικά νιώθουμε τη λύτρωση, που απορρέει από τα τεράστια αποθέματα δύναμης, γενναιότητας, αλτρουισμού και καλοσύνης της ανθρώπινης φύσης. Είναι συνεπώς προφανές πόσο πολύτιμη είναι η ανάγνωση των δύο έργων και για τα παιδιά και για τους ενηλίκους, εφόσον η αισθητική αρτιότητά τους και οι αξίες που υποβάλλουν, παραμένουν διαχρονικά.

Σύμη: το κόσμημα των Δωδεκανήσων

Ενα λιλιπούτειο ελληνικό νησί μες στην «αγκαλιά» των μικρασιατικών παραλίων αποτελεί το νούμερο ένα ανερχόμενο καλοκαιρινό προορισμό όχι μόνο για τους Έλληνες αλλά και για τους Ευρωπαίους τουρίστες. Ήδη, εδώ και χρόνια, η Σύμη κατακλύζεται τους θερινούς μήνες από πλήθος πολυτελών σκαφών κυρίως Τούρκων, οι οποίοι αγαπούν ιδιαίτερα αυτό το μέρος και έχουν αναπτύξει φιλικούς δεσμούς με τους ντόπιους. Η πρόσβαση των επισκεπτών δεν καρακτηρίζεται πολύ προσιτή, γίνεται αποκλειστικά δια θαλάσσης είτε από τον Πειραιά είτε από άλλα νησιά κυρίως την Ρόδο, καθώς η Σύμη δεν διαθέτει αερολιμένα. Ωστόσο, η σχετικά δύσκολη πρόσεγγιση της δεν έχει σταθεί, τα τελευταία τουλάχιστον χρόνια, εμπόδιο για την ανάπτυξη του τουρισμού και της δημοτικότητάς της στο ευρύ κοινό.

Το λιμάνι της Σύμης, ο Γιαλός, πηγή εικόνας: [Protorthema.gr](#)

Μια ιστορική αναδρομή για την Σύμη θα βοηθήσει να αντιληφθούμε καλύτερα την πολιτιστική παράδοση του νησιού. Καταρχάς, κατοικείται από τα πανάρχαια χρόνια και παρά το μικρό της μέγεθος η ιστορία της είναι μεγάλη μέσα στους αιώνες. Στην μυθολογία εμφανίζεται ως ο τόπος όπου γεννήθηκαν οι Τρεις Χάριτες, ενώ ο Όμηρος στην Ιλιάδα αναφέρεται στην συμβολή του Βασιλιά του νησιού, Νιρέα, στον Τρωικό πόλεμο, ο οποίος έστειλε τρία πλοία. Αργότερα, το νησί αποτέλεσε μέρος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, μετέπειτα του Βυζαντίου και το 1522 καταλήφθηκε από τους Οθωμανούς. Η Σύμη κατά την διάρκεια της τουρκοκρατίας γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη, καθώς απολάμβανε σημαντικά φορολογικά και πολιτικά προνόμια και θρησκευτικές ελευθερίες. Αυτή η ευνοϊκότερη μεταχείριση ώθησε τους Συμιακούς να διακριθούν στο εμπόριο, την ναυσιπλοΐα και την σπογγαλιέα.

Οι κάτοικοι της Σύμης έλαβαν ενεργή συμμετοχή στην Επανάσταση του 1821, συμβάλλοντας δυναμικά με τον στόλο τους στις ναυμαχίες εναντίον των Τούρκων. Ωστόσο, μαζί με τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα, εξακολούθησαν να βρίσκονται υπό την οθωμανική κατοχή, παρά τις εκκλήσεις τους προς το νέο-ιδρυθέν Ελληνικό Κράτος να τους συμπεριλάβει και εκείνους μέσα στα όρια της ελληνικής επικράτειας. Κάτι τέτοιο προφανώς δεν ήταν τόσο εύκολο να πραγματοποιηθεί, ιδίως χωρίς την συγκατάθεση των Μεγάλων Δυνάμεων. Το 1912 η κυριαρχία του νησιού πέρασε στα χέρια των Ιταλών, οπότε ξεκίνησε περίοδος παρακμής και φτώχειας για τους Συμιακούς για περίπου τρεις δεκαετίες. Την 7η Μαρτίου του 1948, μετά από μακροχρόνιες διαπραγματεύσεις με τους Άγγλους, ήρθε το πλήρωμα του χρόνου και τα Δωδεκάνησα ενσωματώθηκαν επιτέλους στην Μητέρα Ελλάδα.

Η πόλη της Σύμης το σούρουπο, πηγή εικόνας: [symi-thea.gr](#)

Για πολλά χρόνια, η Σύμη αποτελούσε εναλλακτικό προορισμό διακοπών για πιο ψαγμένους τουρίστες ή θρησκευτικό προορισμό για πιστούς που επισκέπτονταν την Μονή του Πανορμίτη. Την τελευταία δεκαετία όμως αναπτύσσεται ραγδαία στον τομέα του τουρισμού και πρωταγωνιστεί στις λίστες ζένων περιοδικών ως κορυφαίο νησί που αξίζει να επιλέξει κανείς για ένα θερινό διάλειμμα από τα αστικά κέντρα.

Τι είναι αυτό που κάνει, λοιπόν, τόσο ξεχωριστή και περιζήτητη την Σύμη; Αναμφισβήτητα η καρακτηριστική **αρχιτεκτονική** της, δηλαδή κτίρια διώροφα ή τριώροφα του 19^ο αιώνα με τριγωνικό αέτωμα στην πρόσοψη και κεραμιδένια στέγη. Τα μπαλκόνια τους είναι μικρά με σιδερένια κάγκελα, ξύλινες πόρτες και συμμετρικά παράθυρα. Πολλά σπίτια διαθέτουν αυλή, το δάπεδο της οποίας είναι διακοσμημένο με βότσαλα, συνθέτοντας έτσι εντυπωσιακά γεωμετρικά μωσαϊκά, τυπικό στοιχείο διακόσμησης σε όλα τα Δωδεκάνησα. Τα αρχοντικά σπίτια περιλαμβάνουν μια μεγάλη αίθουσα υποδοχής, την λεγόμενη «Σάλα», που είναι στολισμένη με υπέροχες τοιχογραφίες στο ταβάνι της, με κομψά έπιπλα, καθρέπτες και πορσελάνες προδίδοντας έτσι την οικονομική ευημερία του νησιού τον προηγούμενο αιώνα. Αυτό όμως που της εξασφαλίζει την ιδιαιτερότητά της είναι σίγουρα η ποικιλία χρωμάτων των κτιρίων της, όπως το κίτρινο της ωχράς, το κεραμιδί, το πράσινο της μέντας, γαλάζιο, λευκό, σομόν και λιλά. **Μία από τις πιο όμορφες εικόνες που μπορεί να σου καρίσει το νησί είναι όταν, κατά την είσοδο του πλοίου στο λιμάνι, έρχεσαι αντιμέτωπος με αυτήν την πανδαισία χρωμάτων και απορείς αν όντως πρόκειται για αληθινό τοπίο ή πίνακα ζωγραφικής!**

Πολλοί λένε ότι η Σύμη θυμίζει τοπία της Ιταλικής Ριβιέρας, όπως το Ποζιτάνο και το Αμάλφι, λογικό εξάλλου αν αναλογιστούμε την επί δεκαετίες Ιταλοκρατία των Δωδεκανήσων. Οι Συμιακοί κατάφεραν παρόλα αυτά να διατηρήσουν τον νεοκλασικό καρακτήρα των κτισμάτων της Χώρας, χωρίς να αλλοιώσουν την αρχιτεκτονική της παράδοση με προσθήκη νεότερων κατασκευών. Ήδη από το 1971 έχει ανακηρυχθεί ως παραδοσιακός διατηρητός οικισμός, ένας από τους μεγαλύτερους στην Ελλάδα.

Παραλίες

Οι παραλίες της Σύμης είναι κυρίως βοτσαλωτές με ελάχιστη άμμο και πεντακάθαρα γαλανά νερά. Στις περισσότερες η πρόσβαση είναι δυνατή μόνο με καραβάκια, τα λεγόμενα taxi boats, τα οποία ξεκινάνε από το λιμάνι του Γιαλού προς όλες τις κατευθύνσεις του νησιού. Η παραλία του Αγίου Γεωργίου του Δυσάλωνα είναι η πιο γνωστή παραλία του νησιού και θεωρείται μία από τις εντυπωσιακότερες όλου του Αιγαίου. Προσεγγίζεται μόνο δια θαλάσσης και ο κάθετος βράχος των 300 μέτρων που στέκεται πίσω της δημιουργεί ένα ειδυλλιακό τοπίο για τους λουόμενους. Άλλες δημοφιλείς παραλίες είναι ο Άγιος Νικόλαος, η Νανού, η Μαραθούντα, η Νος και το Πέδι. Μνη βρεθείτε προ εκπλήξεως αν ενώ κολυμπάτε ή καλαρώνετε σε κάποια παραλία κάνουν βόλτες δίπλα σας αμέριμνα τα γνωστά κατσικάκια του νησιού, τα οποία είναι πολύ φιλικά με τους επισκέπτες. Τέλος, αξίζει να πάρετε καιϊκά και να προσεγγίσετε το νησάκι Σεσκλί που βρίσκεται νότια της Σύμης.

Ο Άγιος Γεώργιος ο Δυσάλωνας, η εντυπωσιακότερη παραλία του νησιού, πηγή εικόνας: allovergreece.com

Γαστρονομία

Το μικρό αυτό νησί των Δωδεκανήσων διαθέτει την δική του γαστρονομική παράδοση. Σε όλους μας είναι γνωστό το Συμιακό γαριδάκι, δηλαδή η γαρίδα πολύ μικρού μεγέθους που εντοπίζεται μόνο στις θάλασσες της Σύμης. Σπεσιαλιέ επίσης αποτελεί γαελόπιτα ή αλλιώς αθερινόπιτα καθώς και οι «τούρτες», δηλαδή οι τυρόπιτες που φτιάχνουν οι κάτοικοι. Γενικότερα, στη Σύμη αξίζει να φάτε θαλασσινά και οστρακοειδή, τα οποία ψαρεύουν οι ντόπιοι και είναι πάντοτε ολόφρεσκα!

Το γνωστό σε όλους Συμιακό γαριδάκι, πηγή εικόνας: visitgreece.gr

Σπογγαλιεία

Ένα μεγάλο κεφάλαιο με το οποίο είναι άρρηκτα συνδεδεμένη η Σύμη είναι η **σπογγαλιεία**! Στην πραγματικότητα, οι πρώτοι Έλληνες που επιδόθηκαν σε αυτόν τον τομέα ήταν οι Συμιακοί, οι οποίοι αλίευαν, επεξεργάζονταν και μετέπειτα προέβαιναν σε εμπόριο των σφουγγαριών διοχετεύοντάς τα σε όλον τον κόσμο, κυρίως όμως στις Η.Π.Α., Αγγλία και Βόρεια Αφρική. Τα έσοδα από αυτήν την απαιτητική εργασία ήταν τεράστια και το νησί είχε γνωρίσει μεγάλη οικονομική άνθιση στα τέλη του 19ου αιώνα. Αυτήν τη μεγάλη ευημερία όμως βίασα διεκόπη όταν κατά την διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου οι Ιταλοί κατακτητές απαγόρευσαν στους κατοίκους της Σύμης την σπογγαλιεία. Αυτό επέφερε τραγική παρακμή στο νησί καθώς οδήγησε τους ντόπιους σε φτώχια και αναγκαστική μετανάστευση. Κάποτε η Σύμη αριθμούσε 25.000 κατοίκους και αποτελούσε μεγάλο αστικό κέντρο, ιδίως για το μέγεθός της, επηρεασμένο από τα ευρωπαϊκά πρότυπα με τα οποία έρχονταν σε επαφή μέσω του εμπορίου. Είναι θλιβερό σήμερα που οι μόνιμοι κάτοικοι του νησιού δεν ξεπερνούν τους 3.000! Τα κομψά αρχαντικά που στέκουν σήμερα αγέρωκα στο λιμάνι αλλά και στο ψηλότερο τμήμα της πόλης, μαρτυρούν την αίγλη που κοσμούσε άλλοτε αυτό τον τόπο!

Συμιακοί που ασχολούνται με την σπογγαλιεία, πηγή εικόνας: symi.gr

Μονή Αρχαγγέλου Μιχαήλ του Πανορμίτη

Στο νότιο μέρος της, η Σύμη φιλοξενεί εδώ και πολλούς αιώνες, τουλάχιστον από τον 15^ο αιώνα, την Μονή του Ταξιάρχη Μιχαήλ του Πανορμίτη, που έλαβε το όνομά του από την ευρύτερη περιοχή του Πανόρμου. Το νησί αποτελεί σπουδαίο θρησκευτικό προορισμό λόγω του Αρχαγγέλου, τον οποίο συρρέουν να προσκυνήσουν πιστοί όχι μόνο από τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα αλλά από κάθε άκρη της Ελλάδας. Εξάλλου αυτός είναι και ο λόγος που οι τουρίστες δεν σταματάνε να έρχονται στο νησί μετά την λήξη του καλοκαιριού, αλλά καταφτάνουν κατά την διάρκεια όλου του χρόνου!

Κατά την γνώμη μου αξίζει μια επίσκεψη στην Μονή του Πανορμίτη είτε πιστεύεις είτε όχι. Μόνο η πρεμία και η γαλήνη που αποπνέει το λιμανάκι μπροστά στο μοναστήρι και όλη η κατάνυξη, με την οποία χαρακτηρίζεται η ατμόσφαιρα αυτού του μέρους, αρκούν να διώξουν το άγχος της καθημερινότητας και να σου δώσουν πνευματική και ψυχική ανάταση. Τώρα αν ο σκοπός της επίσκεψης σου είναι θρησκευτικός, δεν μπορείς παρά να νιώσεις δέος μπροστά στην δύο μέτρων αστηρένια εικόνα του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, ο οποίος στέκει επιβλητικός προστάτης όλου του νησιού. Η γιορτή του είναι στις 8 Νοεμβρίου, οπότε και ο μικρός οικισμός του Πανόρμου κατακλύζεται από πλήθος κόσμου που φτάνουν για να λάβουν και μέρος στις εορταστικές

τελετουργίες και πολιτιστικές παραδόσεις.

Το Μοναστήρι του Πανορμίτη, πηγή εικόνας: symi.gr

Χαρακτηριστικά του Μοναστηριού είναι το πανύψηλο πολύχρωμο καμπαναριό χτισμένο σε μπαρόκ ρυθμό, οι υπέροχες αγιογραφίες που κοσμούν τους τοίχους του καθώς και η βοτσαλωτή αυλή που φέρει γεωμετρικά μοτίβα. Αν βρεθείτε ποτέ εκεί, μην παραλείψετε να επισκεφτείτε τα δύο μουσεία που στεγάζονται εντός της Μονής, το λαογραφικό και το εκκλησιαστικό. Τέλος, μην ξαφνιαστείτε αν δείτε να επισκέπτονται το μέρος Τούρκοι Μουσουλμάνοι, οι οποίοι αν και δεν είναι Χριστιανοί ευλαβούνται πολύ τον Αρχάγγελο Μιχαήλ και έρχονται για να τον προσκυνήσουν και να ζητήσουν την βοήθειά του.

Κλείνοντας το παρόν άρθρο, ο Σύμης αποτελεί αναμφισβίτη πια πολύ καλή επιλογή για τις καλοκαιρινές σου διακοπές αν θέλεις ένα ποιοτικό διάλειμμα από τα φώτα και την πχορύπανση της πόλης. Θα έρθεις σε επαφή με την πλούσια ιστορία και γαστρονομία του νησιού και θα απολαύσεις βουτιές στα καταγάλανα δροσερά νερά της. **Τελευταία συμβουλή:** Άδραξε την ευκαιρία να συνομιλήσεις με πλικιωμένους ντόπιους και άστους να σου διηγηθούν γεγονότα του νησιού όπως τα βίωσαν οι ίδιοι.

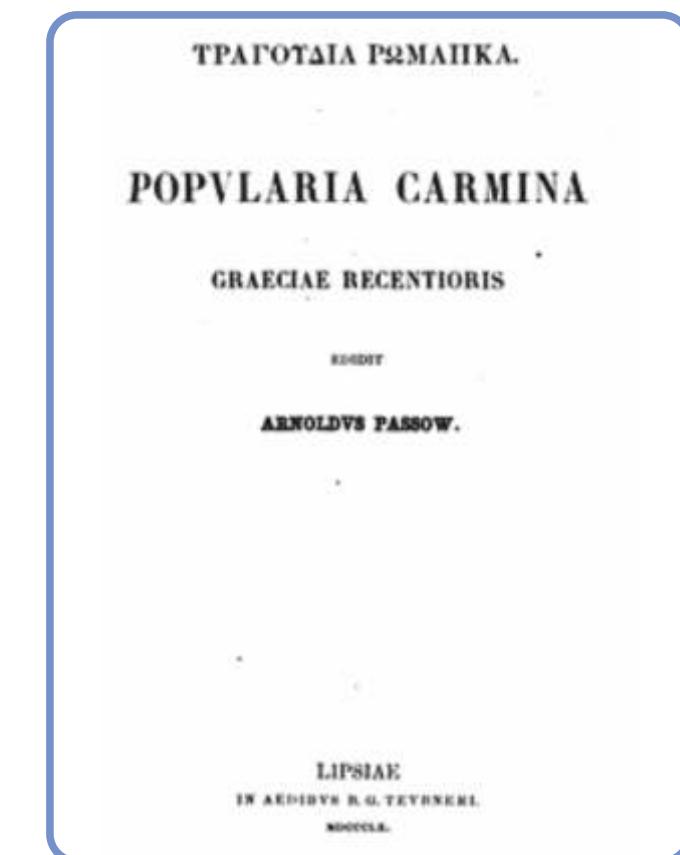
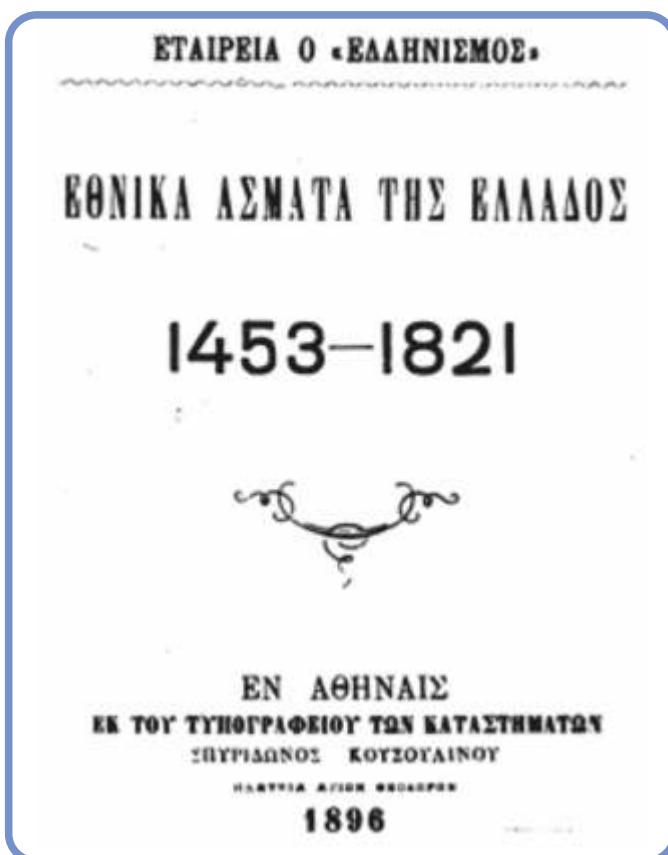
Ελευθερία Κουράση

Δημοτικά τραγούδια με αναφορά στα Κούντουρα

Στο πλαίσιο μιας έρευνας που έκανα, πρόσφατα, για ένα τελείως άσκετο θέμα, ανακάλυψα, και μάλιστα σε πλεκτρονική μορφή, δύο παλαιά και δυσεύρετα βιβλία που έχουν ως θέματα τα δημοτικά τραγούδια. Και, ανάμεσα στα τραγούδια αυτά, βρήκα και δύο που αναφέρονται στα Κούντουρα. Συγκεκριμένα: Στο βιβλίο «**Εθνικά Έσματα της Ελλάδος 1453-1821**» που εξέδωσε το 1896 η

εταιρεία «Ο Ελληνισμός» βρήκα το άγνωστό μου «**Ο Μήτρος Μιχάλης**», ενώ στο «**Τραγούδια Ρωμαΐκα / Popularia Graeciae Recentioris**», που εκδόθηκε στην Λειψία το 1860, βρήκα το «**Ανδρούτσος και Μήτρος**». Τα δύο αυτά τραγούδια σπεύδω να μοιραστώ με τους αναγνώστες του περιοδικού «Δημοφών», χωρίς περαιτέρω σκόλια ή παραπηρήσεις.

Στέφανος Λουμάκης

Ο ΜΗΤΡΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

"Ενα πουλάκι ξέβγαινε 'πό μεσ' από τήν Φήβα·
Μίρα και νύχτα περπάτει στά κλέρτικα λημέρια,
Ψάχνει νά βζή τής κλερτούριά το Μῆτρο το Μιχάλη.
Και πήγε και λημέριασε σε κλέρτικα ταμπούρια.
Βρίσκει κεράλια κατά γῆς, κεράλια χρεμασμένα.
Κ' ένα κεράλι ξέχωρα, ξεχωριστά 'πό τ' άλλα.
Μαῦρα πουλιά τὸν τριγυρνυνύ 'χι' ασπρα τὸν τραγουδοῦνε,
μ' ένα πουλί, καλὸ πουλί στέκει και τὸν ρωτάει.
«Πτισιά ποιὸς εἰν' ὁ πρώτος σας, ποιὸς εἰν' ὁ καπετάνιος;»—
«Τὸν πρωτινὸν ἐσκότωσαν τὸ Μῆτρο, τὸ Μιχάλη.»—
«Κεφάλι πούσαι ξέχωρα, ξεχωριστά 'πό τ' άλλα;
Τὸ τι κακό 'ναι πουκάμες και σ' ἔχουνε κομμένο;
Μήνα ντερβένια πάτησες, μήνανε σκλάδους πῆρες;»—
«Κ' ἔγω ντερβένια πάτησα κ' ἔγω σκλάδους ἐπῆρα
Και τώρα ξαποχλείστηκα μὲς στὰ Δρενοχώρια.
Μέρα και νύχτα πολεμῶ ὅλα τὰ βίλαιτια,
Γιά νά μ' ἀκούσουν τὰ χωριά ή 'Εγρικο κ' ή Φήβα.

Πουλί μου πούθεν ἔρχεσαι, πουλί μου ποῦ πηγαίνεις;
Μήν ἔρχεσ' ἀπ' τὰ Κουντουρά, μήν ἔρχεσ' ἀπ' τὴ Φήβα;
Μήν πᾶς κατὰ τὴ Λειβαδιά ή τ' Αρβανιτοχώρια;
"Αν πᾶς κατὰ τὸν Δίστομο στὸν καπετάν Ανδρούτσου,
Πίς του τὰ χαιρετίσματα ἀπ' τὸν καπετάν Μῆτρο.
Ποτὲ νά μὴ μὲ καρτερῆ, νά μὴ μὲ παντυχαίνη.
Μήν πῆ πῶς ἐσχοτώῆηκα τ' ἐπῆγα και στὸν τόπο,
Νά πῆ πῶς ἐπαντρεύτηκα κ' ἐπῆρο τρεῖς γυναικες.
"Ιι μιά 'ταν ἀπ' τὰ Κουντουρά τ' ή άλλ' ἀπὸ τὴ Φήβα.
"Ιι τρίτη ή καλήτερη ήταν Λειβαδοπούλα.
Είχε τρί' ἀδέρφι' ἀρματωλοὺς και καπιταναραίους.
Τὸν ήταν εἰς τὴν Λειβαδιά και τ' χλλο στὸ Ταλάντι
Κι' ὁ Αρβανιτοχώρης εἰν' πέρα στὴν Μπουτουνίτσα —

XLIII. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΣ.

Πανθ. 65.

1770 - 1790.

ΔΕΙΒΑΔΙΑ.

..Πουλί μου πούθεν ἔρχεσαι; πουλί μου ποῦ πηγαίνεις;
Μήν ἔρχεσ' ἀπ' τὰ Κουντουρά, μήν ἔρχεσ' ἀπ' τὴ Βδια;
Μήν εἶδες κλέρταις πούθενά τὸ Γιώργη τὸ λεβέντη;» —
,,Ἐμεῖς ἔψεις τοὺς εἶδαμες ἐτὸν πλάτανος εἰτή βρύσοι.
5 Εἶχαν ἄρνια κ' ἔψινανε, κριόρια σουβλισμένα,
Ἐίχαν κ' ἔνα γλυκό κρασί, ποὺ τὸν' ὁ καπετάνιος.
Κι' ὁ Λιάγος τοὺς ὅρμηγενεις κι' ὁ Λιάγος τοσ' ὅρμηγενει.
,,Προσκόνια Γιώργη τὴν Τουρκιά μετάνια γάλα νά γένης,
Νά περπατής αρματωλός, νά περπατής και κλέρτης.» —
10,,Ἐγώ Λιάγο δὲν προσκυνώ, μετάνια γάλα νά γένω,
Ἐγώ μὲ θελουν τὰ χωριά, μὲ θελ' η Φήβα σύλη,
Μὲ θελ' ο καπετάνιος μου κι' ο καπετάν Ανδρούτσου.
,,Ελάτε νά μ' αἴκουσετε, έδω νά μή στεβήτε.
Γιατί θὰ νάρθη Χασιακή, θὰ νάρθη και μιά σφάξη,
15 Γιατί θὰ στελί' ο βασιλιάς σ' σύλα τὰ βίλατια.
Θελ' τὸν Ανδρούτσος ζωντανὸ μ' σύλο τὸν ταΐφα του.» —
,,Ανδρούτσος κάπου τόμαθε κάποιος φίλος τοῦ τόπου.
,,Ἐγώ Τσύρκους δὲν σκιάζομαι, κονιάρους δὲν φοβούμαι,
,,Ἐγώμ' Ανδρούτσος ξακουστός, Ανδρούτσος ξακουσμένος.
20,,Ἐχω χλιούς ετὴν Λειβαδιά και χλιούς μὲς ετὴν Φήβα,
Κι' ατήνος βγαλνώ ετὰ βουνά, βγαλνώ και πολεμάω.» —
Κ' έργητκε κι' αποκλείστηκε μὲς επό Δαδί ετὴ χώρα,
Τρεῖς μέραις κάνει πόλεμο, τρεῖς μέραις και τρεῖς νύχταις.
Στέλνει και γράφει μιά γραφή, πικρή φαρμακωμένη,
25,,Σ' έσε Μιχάλη μ' άδερφέ, σ' έσε Μιχάλη Μῆτρο,
Βλέπωντας φτὸ τὸ γράμμα μου σύλοι νά μαζωγήτε,
Κι' ἀν δὲν μ' εύρήτε επό Δαδί, νάρθητε ετὴν Κύλιτσα.» —
,,Ο Μιχάλης ξεκίνησε μὲ χλιούς πεντακόσους,

Και πέρνει ντέρζι τὰ χωριά, ντέρζι τὰ βίλατια,
30 Κ' ἐπῆγε και τὸν εῦρηκε ετὴ Λιάκουρα στὴ βάχη.
Τούπε,,Μιχάλη ξακουστέ, Μιχάλη ξακουσμένε,
Δέν πρόφτασες ετὸν πόλεμο νάρθης νά πολεμήσῃς;» —
,,Ο Μῆτρος τ' ἀποκρίθηκε, ο Μῆτρος ο Μιχάλης:
,,Μήν καπετάνιο σκιάζτηκα, μήν πῆς πῶς φοβήθηκα.
35 Μὸν είχα τὰ παλλ' κάρια μου δύο νά τους σιμάσω.
Τὸ ξέρεις τὸ τουφάκι μου, τὸ ξέρεις τὸ σπαθί μου.
,,Ἐγώμ' ο Μῆτρος ξακουστός κι' ο Μῆτρος Κουντουριώτης,
Τὸ ξέρεις τὸ τουφάκι μου, τὸ ξέρεις τὸ σπαθί μου.» —
13. ποτὲ σάς μή στ. Π. 20. μής τὴν Π. 21. Κι' ατός Π. 26. Βλέπωντας τὸ γράμμα Π. μιαζωγήτε Π. 32. προσφθαστες — άρθρος Π.
34. Μήν πῆς καπετάνιο πῶς σκιάζθηκα Π. 35. Μὸν είχα τὰ Π. μονοφρούστη Π.

Τα νέα του Ποδηλατικού Συλλόγου Μάνδρας "West Coast"

Η ομάδα μας, μαζί με την **ΤΕΠΑ**, διοργάνωσε το Τοπικό Πρωτάθλημα Απικής την **Κυριακή 9 Απριλίου 2023** στην όμορφη Κιάφα υπό την αιγίδα του **ΔΗΜΟΥ ΜΑΝΔΡΑΣ ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ**.

Η ομάδα μας με 36 αθλητές έδωσε δυναμικό παρόν, δείχνοντας ότι εκτός από το να διοργανώνει εξαιρετικούς αγώνες, σύμφωνα με τα λεγόμενα των αθλητών που έλαβαν μέρος, μπορεί να βρίσκεται και στις πρώτες θέσεις της κατάταξης.

Πολλά συγχαρητήρια σε όλους τους αθλητές μας για την εξαιρέτη προσπάθεια τους.

Επίσης, να ευχηθούμε περαστικά στην αθλήτρια μας Βάθη Δέσποινα, η οποία υπέστη θλάση στα πλευρά.

Αποτελέσματα αγώνα

Κατηγορία Μίνι μικρά αγόρια

Δοξαστακης Άγγελος, 12^{ος}
Τζεγιανάκης Αναστάσιος, 13^{ος}
Πούτας Χαράλαμπος, 14^{ος}
Γεωργουλέτης Γεώργιος, 20^{ος}
Σκαρπίδης Δημήτριος, 29^{ος}
Ντάρδας Παναγιώτης, 30^{ος}

Κατηγορία Μίνι μικρά κορίτσια

Χατζοπούλου Κωνσταντίνα, 8^η

Κατηγορία Μίνι μεγάλα

Χατζόπουλος Παναγιώτης, 9^{ος}
Σκαρπίδης Μάριος, 14^{ος}
Κωστόπουλος Θεώδορος, 17^{ος}

Κατηγορία Παμπαίδων

Μιχελής Μιχαήλ, 6^{ος}
Πούτας Κωνσταντίνος, 10^{ος}
Κιτσαντάς Ιάσονας, 27^{ος}
Μαρούγκας Παναγιώτης, 28^{ος}

Κατηγορία Κορασίδων

Παγώνη Κωνσταντίνα, 1^η

Κατηγορία Παιδών

Παριανός Κωνσταντίνος, 5^{ος}
Λουκάς Σέργιος, 11^{ος}

Κατηγορία Εφήβων

Βάρδας Μιχαήλ, 4^{ος}
Λουκάς Άγγελος, 5^{ος}

Κατηγορία Γυναικών

Αδάμη Αλεξάνδρα, 3^η
Βάθη Δέσποινα, DNF

Κατηγορία Ανδρών

Διακουμέας Ευάγγελος, 8^{ος}
Χατζικανελλος Αριστείδης, 9^{ος}

Γεραλής Σπυρίδων, 10^{ος}

Κατηγορία Μάστερ Α

Νικολάου Δημήτριος, 3^{ος}
Βαρελάς Γεώργιος, 4^{ος}

Παναγόπουλος Παναγιώτης, 9^{ος}

Κατηγορία Μάστερ Β

Παπαγεωργίου Αλέξανδρος, 4^{ος}
Μανωλάς Κωνσταντίνος, 9^{ος}

Ντάρδας Ηρακλής, 10^{ος}

Καραβουλιας Κωνσταντίνος, 12^{ος}

Πλοκας Ηλίας, 14^{ος}

Βερόπουλος Ευάγγελος, 16^{ος}

Κιτσαντάς Κωνσταντίνος, 21^{ος}

Κατηγορία Μάστερ Γ

Χατζόπουλος Γεώργιος, 4^{ος}

Παγώνης Αναστάσιος, 8^{ος}

Την Κυριακή **28 Μαΐου** αποστολή της ομάδας μας με συνοδό τον **Άδαμ Αναστάσιο** συμμετείχε στο **Πανελλήνιο Πρωτάθλημα marathon**.

Σε μια απαιτητική διαδρομή, οι αθλητές μας πάλεψαν για το καλύτερο αποτέλεσμα με την Άδαμ Άλεξάνδρα και τον Παπαγεωργίου Άλεξανδρο να καταφέρνουν να βρεθούν στο βάθρο των κατηγοριών τους, στη δεύτερη και τρίτη θέση αντίστοιχα.

Επίσης, οι αθλητές της Ακαδημίας μας συμμετείχαν στο super cup που διοργάνωσε ο ΣΥΦΑΓΕ στον Γέρακα.

Αποτελέσματα marathon

Κατηγορία Γυναικών

Άδαμ Άλεξάνδρα 2^η

Βάθη Δέσποινα, DNF

Κατηγορία ανδρών

Σκόρδας Ιωάννης, 14^η

Διακουμέας Ευάγγελος, 17^η

Κρούσταλης Βασίλειος, 23^η

Χατζικανελλος Αριστείδης, 24^η

Κατηγορία Μάστερ Α

Νικολάου Δημήτριος, 5^η

Βαρελάς Γεώργιος, 7^η

Κατηγορία Μάστερ Β

Παπαγεωργίου Άλεξανδρος, 3^η

Καραβουλιας Κωνσταντίνος, 10^η

Ντάρδας Ηρακλής, 11^η

Πλόκας Ηλίας, 16^η

Κιτσαντάς Κωνσταντίνος, DNF

Κατηγορία Μάστερ Γ

Χατζόπουλος Γεώργιος, 5^η

Πετρόπουλος Τιμολέων, DNF

Αποτελέσματα χσε

Κατηγορία Παρμπαίδων

Παριανός Κωνσταντίνος, 4^η

Κατηγορία Παρμπαίδων

Μιχελής Μιχαήλ, 7^η

Κατηγορία Μίνι μεγάλα

Σκαρπίδης Μάριος, 13^η

Αποτελέσματα χcc

Κατηγορία Παρμπαίδων

Παριανός Κωνσταντίνος, 5^η

Κατηγορία Παρμπαίδων

Πούτας Χαράλαμπος, 11^η

Μιχελής Μιχαήλ, 12^η

Κατηγορία Μίνι μεγάλα

Σκαρπίδης Μάριος, 13^η

Κατηγορία Μίνι μικρά

Σκαρπίδης Δημήτριος, 28^η

Η ομάδα μας, το **Σάββατο 10/6**, έπειτα από πρόσκληση του **Συλλόγου Γονέων 5^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ελευσίνας**, συνόδευσε το 5^ο Δημοτικό σχολείο στην ποδηλατοβόλτα που διοργάνωσε και τους ενημέρωσε για την ασφαλή οδήγηση με ποδήλατο.

Η ομάδα μας είναι πάντα αρωγός σε τέτοιου είδους δράσεις, αφού πρωταρχικός στόχος της ακαδημίας μας είναι τα παιδιά να καίρονται το άθλημα της ποδηλασίας, να αποκτήσουν ψυχική και σωματική υγεία, αλλά ταυτόχρονα να καλλιεργούν αρχές και αξίες όπως η συνεργασία, η πειθαρχία, η κοινωνικότητα, η αυτοπειθαρχία και η ομαδικότητα.

Η ομάδα μας το **Σαββατοκύριακο 1 & 2 Ιουλίου 2023** έλαβε μέρος στο τρίτο **Εθνικό Κύπελλο** που διοργάνωσε η **ΕΟΠ στη Σπερχειάδα**.

Συγχαίρουμε τους αθλητές μας για τις επιδόσεις που πέτυχαν και τους ευχόμαστε καλή συνέχεια στην προετοιμασία τους για τα Πανελλήνια Πρωταθλήματα.

Αποτελέσματα αγώνων

XCE

Παριανός Κωνσταντίνος, 4^η

Παγώνη Κωνσταντίνα, 5^η

Νικόλαου Δημήτριος, 2^η

Άδαμ Άλεξάνδρα, 2^η

XCO

Παριανός Κωνσταντίνος

Λουκάς Άγγελος, 4^η

Λουκάς Σέργιος

Βάρδας Μιχαήλ

Παγώνη Κωνσταντίνα, 3^η

Σκόρδας Ιωάννης

Νικόλαου Δημήτριος, 1^η

Βαρελάς Γεώργιος, 4^η

Πλόκας Ηλίας

Άδαμ Άλεξάνδρα, 2^η

Βάθη Δέσποινα, 3^η

Σύλλογος Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Μάνδρας-Ειδυλλίας «Πατέρας»

Την **Τρίτη 2/5** επισκεφτήκαμε το κατάστημα Ελαστικά ΧΥΤΑΣ Center όπου έγινε η απαραίτητη αντικατάσταση όλων των ελαστικών στο **ΠΑΤΕΡΑΣ 2.**

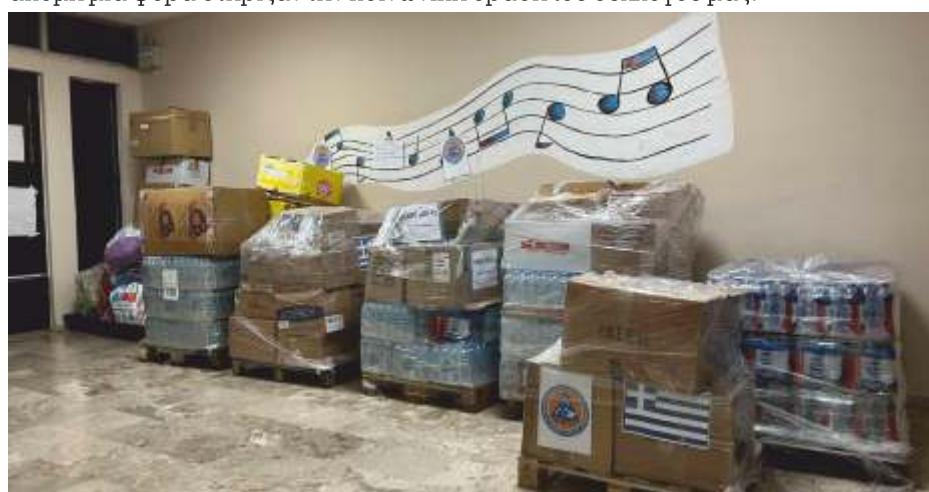
Ευχαριστούμε από καρδιάς τον κ. **Παναγιώτη Χύτα** που ανέλαβε μεγάλο μέρος του κόστους των ελαστικών και τις εργασίες αντικατάστασης.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Δυτικής Αττικής κ. **Λευτέρην Κοσμόπουλο**, που ανταποκρίθηκε άμεσα και που ανέλαβε προσωπικά το συντονισμό των ενεργειών προκειμένου να γίνουν όλα στο σωστό χρόνο και το όχημα μας να μπορεί να επιχειρεί με ασφάλεια από την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου.

Όλοι οι Εθελοντές του ΣΕΠΠΜΕ ΠΑΤΕΡΑΣ είμαστε ευγνώμονες για τη στήριξη σας και θα κάνουμε ότι περνάει από το χέρι μας για τη διαφύλαξη των πανέμορφων δασών του τόπου μας.

Η **ανθρωπιστική βοήθεια** που συγκεντρώθηκε μετά το **φονικό σεισμό** που έπληξε την **Τουρκία** και τη **Συρία**, παραδόθηκε στον **Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό** για τον τελικό προορισμό της.

Ευχαριστούμε από καρδιάς τους Εθελοντές, τους ευαισθητοποιημένους πολίτες του Δήμου μας και τους εργαζόμενους των **Linde Hellas - Λίντε Ελλάς**, **Orphees Beinoglou** και **Λάσκαρης Α.Β.Ε.Ε.**, **Εθνική Οδός Αθηνών-Θηβών** που για ακόμη μια φορά στήριξαν την κοινωνική δράση του συλλόγου μας.

Στις 7/5 οι Εθελοντές του ΣΕΠΠΙΜΕ ΠΑΤΕΡΑΣ, της **Ομάδας Εθελοντών Μεγαριτών Ο.Ε.Μ.** και της ομάδας εκτάκτων αναγκών του **Συλλόγου Οικιστών Πανοράματος - Τιτάν**, εκπαιδευτήκαμε από τον Πυραρχό κ. Ουλή, στα υλικά, τα μέσα και τις τεχνικές αντιμετώπισης δασικής πυρκαγιάς.

Ευχαριστούμε τον Διοικητή ΠΥ Δυτικής Αττικής και τον Διοικητή ΠΥ Ελευσίνας για την επιμόρφωση και τη στήριξη που μας παρέχουν.

Δηλώνουμε παρόντες και έτοιμοι να συνδράμουμε στο πλευρό των στελεχών του Πυροσβεστικού Σώματος, στη μάχη για τη διαφύλαξη του φυσικού πλούτου της περιοχής μας.

Ήρθε και η σειρά του ΠΑΤΕΡΑΣ 1 για την απαραίτητη αντικατάσταση ελαστικών.

Ευχαριστούμε από καρδιάς τον βουλευτή ΝΔ Δυτικής Αττικής κ. **Λιάκο Ευάγγελο** για την χορηγία του αλλά και γιατί από την πρώτη στιγμή που συναντηθήκαμε στην μεγάλη πυρκαγιά του 2021 που έπληξε τον Δήμο μας, είναι πάντα δίπλα μας, στηρίζοντας εμπράκτως το έργο των Εθελοντών του ΣΕΠΠΙΜΕ ΠΑΤΕΡΑΣ.

Είχαμε τη χαρά να συνδράμουμε και εμείς στην εξαιρετική πρωτοβουλία που έχουν αναλάβει συμπολίτες μας για **Εθελοντικές επισκευαστικές εργασίες στον Άγιο Ιωάννη Κορακά**.

Έγινε πλύσιμο της στέγης ώστε να τοποθετηθούν τα νέα κεραμίδια στο αγαπημένο ξωκλήσι μας.

Παροτρύνουμε όλους τους συμπολίτες μας να στηρίξουν αυτή την προσπάθεια.

Οι εργασίες είναι πολλές και όλοι μπορούμε να βοηθήσουμε.

“Τοπικός” και “παγκόσμιος”

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Υπάρχει και σήμερα, όπως και παλαιότερα, μια αναζήτηση του Θεού, αλλά και μια έντονη αμφισβήτηση της υπάρξεως Του. Πάντα υπάρχουν πρόσωπα που τον θέλουν στην ζωή τους και άλλα που τον αποστρέφονται. Το «πρόβλημα» για τους δευτερους δεν είναι τόσο η παρουσία του Θεού, γιατί λένε ότι δεν υπάρχει γιατί δεν είναι ορατός. Η «δυσκολία» τους είναι η ύπαρξη των αγίων, οι οποίοι διά των αγίων λειψάνων τους κάνουν ιδιαιτέρως αισθητή την παρουσία τους. Το έχει εύστοχα σημειώσει ο Ιερός Χρυσόστομος λέγοντας ότι τα «κωρίσαμε» με τον Θεό. Αυτός κράτησε τις ψυχές των αγίων και σε εμάς άφησε τα λειψάνα τους για να λαμβάνουμε κάρων και δύναμην και για να παρηγορούμαστε. Η παρουσία των Ιερών λειψάνων δημιουργεί καρά, αλλά και προβληματισμό σε όσους δεν πιστεύουν στην ύπαρξή Του.

Ένας εξ αυτών των αγίων, ανάμεσα σε τόσους πολλούς, είναι ο άγιος Αθανάσιος Επίσκοπος Χριστιανουπόλεως, ο οποίος εορτάζει στις 17 Μαΐου. Πρόκειται για έναν «τοπικό» άγιο. Όμως τί σημαίνει τοπικός άγιος; Κανείς άγιος δεν μπορεί να είναι τοπικός, γιατί κάθε άγιος είναι «οικουμενικός». Μπορεί να «τρέξει» σε κάθε τόπο, όσου μακριά και αν είναι, όπου οι άνθρωποι τον επικαλούνται. Όμως ας δούμε μερικά σύντομα βιογραφικά του στοιχεία. Γεννήθηκε στην Καρύταινα της Γορτυνίας περίπου το 1640 από τους ευλαβείς γονείς του τον Ανδρέα και την Ευφροσύνη.

Από την μικρή του πλικία είχε κλήση αφιερώσεως στο Θεό και στην Εκκλησία. Τα εγκύκλια γράμματα θα μάθει στην σπουδαία και ξακουστή σχολή της Ιεράς Μονής Φιλοσόφου, κοντά στην Δημητσάνα, αλλά και ως κληρικός στην συνέχεια θα κατευθυνθεί στην Κωνσταντινούπολη προκειμένου να λάβει μεγαλύτερη μόρφωση και εκπαίδευση.

Οι γονείς του, όπως συνήθως συμβαίνει, μετά την ενηλικίωσή του τον παρότρυναν να παντρευτεί, αλλά εκείνος πιθούσε την μοναχική ζωήν. Μάλιστα κωρίς να ερωτηθεί, του διάλεξαν σύζυγο, από πλούσια μάλιστα οικογένεια, με την οποία τον αρραβώνιασαν. Τον έστειλαν λοιπόν στο Ναύπλιο, για να προμηθευτεί τα αναγκαία για τον γάμο. Στο δρόμο κοντά στην Εκκλησία της Παναγίας στο Βιδόνι, κοντά στο κωριό Σύρνα της ένδοξης Γορτυνίας, ο Αναστάσιος, αυτό ήταν το κοσμικό του όνομα, σταμάτησε για να προσευχηθεί. Εμπρός στο εικόνισμα της Παναγίας, με πίστη την παρακάλεση, μέσα από την καρδιά του, να του «Φανερώσει τον δρόμο του». Το βράδυ είδε ένα ιδιαίτερο όνειρο. Αξιώθηκε να δει και να κληθεί από την Παναγία, η οποία του είπε: «Σκεύος εκλογής και υπηρέτης του Υιού μου επιθυμιά να γίνεις».

Αυτό πού έγινε τον στρίψε πάρα πολύ και τον έκανε να πάρει οριστικές αποφάσεις. Έστειλε την ίδια ημέρα τους συνοδούς του πατέρα του, οι οποίοι τον συνόδευαν, με τα αναγκαία του γάμου, πού είχαν αγοράσει στον πατέρα του λέγοντάς του ότι στο όραμα αυτό είχε ακούσει. Κυρίως την φράση: «Ας παντρευτεί άλλον άνδρα η νεαρή κοπέλα. Εσύ πορεύουσαν στην Κωνσταντινούπολη, για να λάβεις εκεί όσα ο Υιός και Θεός μου ευδόκησε».

Ο Αναστάσιος αποφασίζει την μοναχική ζωήν και πορεύεται στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί θα γίνει μοναχός και εν

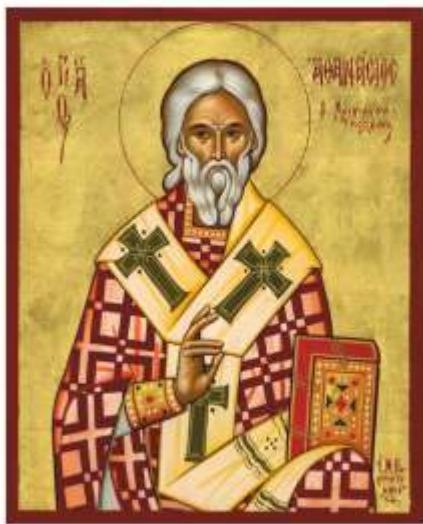
συνεχεία θα κειροτονηθεί διάκονος και πρεσβύτερος. Αργότερα, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιάκωβος (1679-1682) βλέποντας τα πολλά του καρίσματα και την αφοσίωσή του στην Εκκλησία τον κειροτονεί Μητροπολίτη Χριστιανουπόλεως, υπέρτιμο και έξαρχο πάσης Αρκαδίας με έδρα την Χριστιανούπολη. Ως αρχιερέας εργάστηκε με ζήλο και αυταπάρνηση, ειδικά στα πρώτα του έτη, καθώς βρήκε μια δύσκολη σε πολλά κατάσταση στην περιοχή.

Οι κάτοικοι, κάτω από την τυραννική εξουσία των τούρκων, είχαν εξαχρειωθεί και εξαθλιωθεί. Επικρατούσε χάος ηθικά και κοινωνικά, αλλά και στο θέμα της Πίστης των ανθρώπων υπήρχε παρακμή. Πρώτο του μέλημα ήταν η εξεύρεση συνεργατών. Άνθρωποι νέοι, καλοπροαίρετοι και φωτισμένοι γίνονται ιερείς και ξεκινούν παράλληλα με τον Μητροπολίτη έργο θεάρεστο. Για το σκοπό αυτό ίδρυε ο σχολεία και επιμελείται την μόρφωση των κληρικών. Εκτός των κληρικών μερίμνησε και για την πνευματική καλλιέργεια του λαού. Η κατήκηση και η ενσυνείδηση μετοχή των ανθρώπων στα μυστήρια της Εκκλησίας υπήρξε βασική του μέριμνα.

Ενδιαφέρθηκε για την επανασύσταση των Ιερών Μονών και την ίδρυση νέων, διότι ο Ορθόδοξος μοναχισμός είχε δώσει και δίνει σπουδαία αγαθά στις κοινωνίες. Τα μοναστήρια είναι φάροι πνευματικότητας και πολιτισμού. Ο Μητροπολίτης, όπως όλοι οι Ποιμένες, βρέθηκε συμπαραστάτης σε κάθε άνθρωπο πού είχε ανάγκη. Γέροντες σε πλικία, διωκόμενοι, κήρες και ορφανά παιδιά έβλεπαν στο πρόσωπό του τον πνευματικό πατέρα. Στις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης κατάφερε να ενισχύσει με κουράγιο και ελπίδα το λαό.

Οι νηστείες, αγρυπνίες, προσευχές, μελέτες των Ιερών Κειμένων και αυτή η ελεημοσύνη τον έκαναν δοκείο μεγάλων ευλογιών και καρισμάτων, όπως το κάρισμα της θαυματουργίας. Πολλοί έλαβαν την θεραπεία τους από τις δείσεις και τις πρεσβείες του. Ο Άγιος στην Θεία Λειτουργία πραγματικά έλαμπε. Το πρόσωπό του ήταν ολοφωτείνο. Γινόταν λαμπερός τυλιγμένος στο άκπιστο φως. Όταν έλεγε το «Κύριε, Κύριε επίβλεψον εξ ουρανού και ίδε...», έβγαινε από το στόμα του αυτό το ουράνιο φως σαν στόλη.

Για είκοσι επτά χρόνια διαποίμανε την τοπική Εκκλησία και ανακάρπωσε για τα επουράνια το 1707. Ήδη από την επίγεια ζώη του από το στόμα και τις καρδιές όλων χαρακτηρίζοντας ως άγιος. Αυτό φάνηκε λίγα χρόνια αργότερα, κατά την ανακομιδή του λειψάνου του. Βρέθηκε σκεδόν άφθορο και ευωδιάζον. Το μεγάλο μέρος του λειψάνου αυτού βρίσκεται στην Ιερά μονή Προδρόμου Γορτυνίας. Ο άγιος είναι προστάτης της Γορτυνίας, της Αρκαδίας, αλλά και όλων των ανθρώπων όπου γηνι.

έτος 240, αρ. τεύχους 105, τριμηνη έκδοση

διανέμεται δωρεάν

ISSN: 1109-2653

ISSN (Online): 2241-4037

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325

ΑΡ. ΔΔΕΙΑΣ 506/2001 ΤΑΧ. ΜΑΝΔΡΑΣ